

فضایل حجّ

اثر گرانقدر:

حضرت شیخ الحدیث

مولانا محمد زکریا کاندھلوی رحمۃ اللہ علیہ

مترجم:

محمد کریم صالح

سرشناسه	: کاندهلوی، محمد زکریا
عنوان و نام پدیدآور	: فضایل حج، نویسنده: محمد زکریا کاندهلوی، مترجم: محمد کریم صالح
مشاسات نشر	: تربیت جام: انتشارات خواجه عبدالله انصاری، ۱۳۹۵.
مخالف ظاهری	: ۴۱۵ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۲-۱۵-۳
یارداشت	: کتابنامه به صورت زیر نویس.
موضوع	: حکام حج
موضوع	: مناسک حج
شناسه افزوده	: محمد کریم صالح
رده‌بندی کنگر	: BP ۲۴۷ / ۳۵ / ۲۱۴ ۱۳۹۵
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۱/۶۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۶۱

فصل حج

< مؤلف	حضرت شیخ الحدیث، محمد زکریا کاندهلوی
< مترجم	محمد کریم صالح
< ناشر	خواجه عبدالله انصاری
< چاپ	
< شمارگان	۳۰۰ نسخه
< نوبت چاپ	اول زمستان ۱۳۹۵
< قطع	رقعی
< تعداد صفحه	۴۱۵ صفحه

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۲-۱۵-۳

حق چاپ و نشر این کتاب در داخل و خارج کشور محفوظ و مخصوص مرکز جماعت تبلیغ زاهدان می‌باشد.
در صورت مشاهده هر گونه تخلف پیگرد قانونی خواهد داشت.
مرکز پخش: مرکز جماعت تبلیغی زاهدان، مسجد توحید

فهرست مطالب

سخن از مسیح	۱۱
پیشگفتار	۱۵
فصل اول: در بیان شوق و ترغیب حج	۱۹
آیات در بیان توفیق و ترغیب حج	۱۹
احادیث در بیان ثانویه و ترغیب حج	۲۵
فصل دوم: پیرامون وعید ترک حج	۵۹
آیات وعید، مربوط بر ترک حج	۵۹
احادیث وعید، مربوط به ترک حج	۶۲
فصل سوم: تحمل نمودن دشواری های این سفر مقدس	۷۱
احادیث در باب تحمل نمودن دشواری های سفر حج	۷۴
فصل چهارم: حقیقت حج	۷۹
گفتگوی حضرت شبلی رحمته الله علیه با یکی از مریدانش	۱۰۲
فصل پنجم: در بیان آداب حج	۱۰۶
احادیث مربوط به آداب حج	۱۱۰
آدابی در ارتباط با حج	۱۲۰
فصل ششم: در بیان فضایل مکه و خانه کعبه	۱۴۱
آیاتی در مورد فضایل مکه و خانه کعبه	۱۴۱
احادیثی در مورد فضایل مکه و خانه کعبه	۱۴۹

- فصل هفتم: در بیان عمره ۱۷۵
- احادیث در بیان عمره ۱۷۶
- فصل هشتم: در بیان زیارت مدینه ۱۸۳
- احادیث در بیان زیارت مدینه ۱۸۶
- فصل نهم: آداب زیارت ۲۰۱
- داستانهایی از حجاج کرام ۲۳۹
- وضع او ایس قرنیه در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۳۹
- و نعت یک بدوی در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۳۹
- واقعه یک دهاتی در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۰
- واقعه خاتم اصحاب در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۰
- واقعه شیخ ابراهیم شیرازی در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۱
- واقعه علامه قسطلانی در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۱
- واقعه حضرت ابراهیم خواص در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۲
- واقعه شیخ ابو الخیر افطع در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۲
- واقعه یک درویش ۲۴۳
- واقعه ای از حضرت ابراهیم خواص در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۴
- واقعه ابو الوفاء در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۵
- واقعه سید احمد رفاعی در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۶
- واقعه پدر شیخ نورالدین ایچی در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۷
- واقعه شیخ ابوبکر دیار بکری در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۷
- واقعه یک بانوی هاشمی در جوار قبر رسول الله ﷺ ۲۴۸

- ۲۴۸ واقعه یک بدوی در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۴۹ دعوت نمودن پیامبر ﷺ از حضرت عثمان غنی
- ۲۴۹ واقعه یک بزرگ
- ۲۵۰ واقعه قحط سالی در زمان خلافت حضرت عمر
- ۲۵۰ واقعه شخص امانتداری در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۵۱ واقعه چند بزرگ در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۵۲ واقعه ابن جابر در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۵۲ واقعه شرح احمد بن محمد صوفی در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۵۳ واقعه مودنی در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۵۳ واقعه سید ابو محمد عبدالله لام حسینی در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۵۵ واقعه ابوالعباس بن نفیس در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۵۶ واقعه یک مرد خراسانی
- ۲۵۷ واقعه بانوی در جوار قبر رسول الله ﷺ
- ۲۵۸ این دعا را بکن
- ۲۵۹ حضرت عبدالله بن مبارک می فرماید:
- ۲۶۰ ابو محمد اشیلی می گوید:
- ۲۶۰ واقعه وفات حضرت ابوبکر صدیق
- ۲۶۱ حضرت سعید بن المسیب و واقعه حره
- ۲۶۲ واقعه منبر رسول الله ﷺ
- ۲۶۳ واقعه سلطان نورالدین زنگی
- ۲۶۵ شیخ شمس الدین صواب می فرماید

۲۶۹	فصل دهم: در بیان فضایل مدینه
۲۷۰	احادیث در بیان فضایل مدینه
۲۷۱	مضمون اول:
۲۷۳	مضمون دوم:
۲۷۴	مضمون سوم:
۲۷۵	مضمون چهارم:
۲۷۶	مضمون پنجم:
۲۷۹	مضمون اول:
۲۸۰	مضمون دوم:
۲۸۲	مضمون سوم:
۲۸۴	مضمون چهارم:
۲۹۸	۱: ستون مخلقه (خانه)
۳۰۰	۲: ستون عایشه رضی الله عنها
۳۰۱	۳: ستون توبه
۳۰۲	۴: ستون سریر
۳۰۲	۵: ستون علی رضی الله عنه
۳۰۳	۶: ستون وفود
۳۰۳	۷: ستون تهجد
۳۰۳	۸: ستون جبرئیل رضی الله عنه
۳۱۶	وقایعی از حج اولیای الهی
۳۱۶	واقعه‌ای از حضرت ذوالنون مصری رحمته الله

- ۳۱۷ واقعه‌ای از جنید بغدادی رحمه الله
- ۳۱۹ واقعه‌ای از بشر حافی رحمه الله
- ۳۲۰ واقعه‌ای از مالک بن دینار رحمه الله
- ۳۲۳ باز هم واقعه‌ای از حضرت ذوالنون مصری رحمه الله
- ۳۲۳ واقعه‌ای از حضرت شبلی رحمه الله
- ۳۲۴ حضرت فضیل بن عیاض رحمه الله می‌فرماید:
- ۳۲۴ واقعه‌ای از یونس بن مهلب رحمه الله
- ۳۲۵ حضرت مالک بن دینار رحمه الله می‌فرماید:
- ۳۲۷ بزرگی می‌فرماید:
- ۳۳۱ حضرت ابراهیم حواص رحمه الله می‌فرماید:
- ۳۳۳ واقعه‌ای از زائرین بیت الله صلی الله علیه و آله
- ۳۳۴ واقعه‌ای از علی بن موفق رحمه الله
- ۳۳۵ واقعه‌ای از حضرت ذوالنون مصری رحمه الله
- ۳۳۵ واقعه‌ای از سهل بن عبدالله رحمه الله
- ۳۳۶ واقعه‌ای از حضرت زین العابدین رحمه الله
- ۳۴۱ واقعه‌ای از حضرت امام باقر رحمه الله
- ۳۴۲ حضرت لیث بن سعد رحمه الله می‌فرماید:
- ۳۴۴ واقعه‌ای از حضرت شقیق بلخی رحمه الله
- ۳۴۷ واقعه‌ای از حضرت ابوسعید خراسانی رحمه الله
- ۳۴۷ واقعه‌ای یک بزرگ:
- ۳۴۸ واقعه‌ای از ابو عبدلرحمن خفیف رحمه الله

- ۳۴۹ واقعه یک بزرگ علیه السلام
- ۳۵۰ واقعه شیخ فتح موصلی علیه السلام
- ۳۵۲ واقعه یک بزرگ علیه السلام
- ۳۵۲ حضرت شقیق بلخی علیه السلام می فرماید
- ۳۵۳ واقعه حضرت شیخ نجم الدین اصفهانی علیه السلام
- ۳۵۴ حضرت شیخ مزنی علیه السلام می فرماید
- ۳۵۴ بزرگی فرماید
- ۳۵۵ بزرگی فرماید
- ۳۵۶ حضرت سفیا بن ابراهیم علیه السلام می فرماید
- ۳۵۸ واقعه حضرت ابراهیم بن ارم علیه السلام
- ۳۶۰ ابوبکر بن دقاق علیه السلام می فرماید
- ۳۶۱ حضرت شیخ ابوتراب بخشی علیه السلام می فرماید
- ۳۶۱ بزرگی می فرماید
- ۳۶۲ شیخ ابوالحسن سراج علیه السلام می فرماید
- ۳۶۳ حضرت شیخ علی بن موفق علیه السلام می فرماید
- ۳۶۴ حضرت شیخ ابراهیم خواص علیه السلام می فرماید
- ۳۶۴ بزرگی می فرماید
- ۳۶۶ حضرت شیخ ابو یعقوب بصری علیه السلام می فرماید
- ۳۶۷ شیخ بنان علیه السلام می فرماید
- ۳۶۸ شیخ ابوبکر کنانی علیه السلام می فرماید
- ۳۶۹ شیخ ضحاک بن مزاحم علیه السلام می فرماید

۳۷۱	واقعه عابدی
۳۷۲	شیخ احمد بن ابی الحواری رحمه الله می فرماید
۳۷۳	واقعه بزرگی
۳۷۴	واقعه بزرگی
۳۷۵	واقعه بزرگی
۳۷۵	واقعه ای از حضرت بشر حافی رحمه الله
۳۷۶	حضرت شبیه بن جعفر حدادی رحمه الله می فرماید
۳۷۷	واقعه ای از ابی ابراهیم بن ادهم رحمه الله
۳۷۷	شیخ محمد بن حسین مدادی رحمه الله می فرماید
۳۸۴	واقعه ای از شیخ ابراهیم خواهر رحمه الله
۳۸۷	شیخ سعید بن ابی عروبه رحمه الله می فرماید
۳۸۸	واقعه ای از حجاج بن یوسف
۳۸۹	بزرگی می فرماید
۳۹۰	حضرت شیخ ابو عمرو زجاجی رحمه الله می فرماید
۳۹۱	شیخ یوسف بن حمدان رحمه الله می فرماید
۳۹۲	بزرگی می فرماید
۳۹۴	بزرگی می فرماید
۳۹۴	بزرگی می فرماید
۳۹۴	بزرگی می فرماید
۳۹۵	شیخ ابو سلیمان دارانی رحمه الله می فرماید
۳۹۶	حضرت ذوالنون مصری رحمه الله می فرماید

- ۳۹۷ واقعه‌ای حضرت عمر رضی الله عنه
- ۳۹۸ حضرت فضیل بن عیاض رضی الله عنه می‌فرماید
- ۳۹۹ حضرت ربیع بین سلیمان رضی الله عنه می‌فرماید
- ۴۰۲ حضرت سید سمهودی رضی الله عنه می‌فرماید:

www.ketab.ir

سخنی از مُصَحِّح:

هرگاه انسان با کرم و اراده‌ی عالی وارد صحنه‌های علمی و عملی بشود؛ لازماً سیر عروجی خویش را بر سرای فانی و باقی را خواهد پیمود، انسان‌هایی که مخلصانه وارد مباحث علمی می‌شوند، یقیناً در شکوفایی مسیر زندگی انسان‌ها در عرصه‌های مختلف زندگی نقش بسزایی را ایفا خواهند نمود. این کتاب ارزشمندی که هم اکنون در اختیار شما می‌باشد، اثر گامی‌ای همان شخصیت وارسته جهان اسلام می‌باشد که هم اکنون جهان به وجود ایشان افتخار می‌کند، بدون تردید حضرت شیخ الحدیث مولانا محمد زکریا کاندھلوی رحمۃ اللہ علیہ همان چراغ فروزانی است که مسلمانان در شبه قاره هند و پاکستان و در سائر دیگر از جهان اسلام، احساس افتخار و سربلندی می‌نمایند، ایشان در زمینه‌های مختلف علمی، از قرآن گرفته تا حدیث و فقه و عرفان، کارنامه‌های درخشانی به استقامت اسلامی تقدیم داشته، آثار گهربار ایشان در سرتاسر جهان از مقبولیت خاص و ویژه‌ای برخوردار می‌باشند.

این کتاب ارزشمند که پیرامون فضایل حج و اماکن مقدس مکه و مدینه و امور و مسایل و احکام و آداب آن مناطق نوشته شده، مجموعه ارزشمند و گرانمایه‌ای می‌باشد که خواننده از خواندنش احساس خستگی نمی‌نماید، بلکه برعکس اشتیاقش را می‌افزاید.

زمانی که مترجم این کتاب جناب مولوی حافظ محمد کریم دھواری ترجمه این اثر گرانبها را جهت نوشتن و تصحیح به اینجانب داد و بعداً وقتی نگاهی به محتوای آن افکندم، احساس نمودم که این کتاب مقبولیت خاصی را به خودش اختصاص خواهد داد.

پیشاپیش بر خودم لازم می‌دانم که از مشتاقان و منتظران این کتاب عذری بخواهم بنمایم از اینکه در کار تصحیح این کتاب تأخیر زیادی صورت گرفت؛ چون ترجمه این کتاب در نیمه اول ۱۳۳۲ به دستم افتاد، اما با پیش آمدن یک سری موانع علمی، کار تصحیح و ویرایش این کتاب به تأخیر افتاد؛ اما مشهور است هر سنت ماهی را از دریا بگیرند تر و تازه خواهد بود» باز هم خداوند را سپاس می‌گویم که سرانجام این کار به پایان خویش رسید. مترجم محترم در این مدت بارها از نرسیدن جویای وضعیت این کتاب بود که این احساس‌شان قابل تقدیر و تمجید می‌باشد. در هر صورت با تأخیر دو ساله، سرانجام کار نوشتن و تصحیح این کتاب در اوایل ماه رجب سال ۱۳۳۴ به پایان رسید، به امید اینکه خداوند این سعی و تلاش را بپذیرد و به مؤلف و مترجم و مصحح، لطف و احسان بنماید و آنان و اساتید و والدین آنان را جزو مغفورین خویش قرار بدهد. نیاز نیست که این کتاب مورد تعریف و تمجید قرار بگیرد، زیرا هرگاه خوانندگان محترم به مطالعه و خواندن این کتاب مشغول بشوند، در آن وقت از جایگاه و ارزش والای این کتاب مطلع خواهند گشت. آرزو مندیم به برکت خواندن و مطالعه این کتاب، مشتاقان زیارت شهر مکه و مدینه و دور و اطراف آن روز به روز بر تعدادشان افزوده خواهد شد.

البته لازم به تذکر است بر خورد انسان نباید بر خورد غیر عالمانه و جسورانه باشد. در این کتاب واقعات و داستان‌های عاشقان شریعت و طریقت به رشته تحریر درآمده است، مؤلف کتاب به نحو احسن در پایان کتاب، نکات آموزنده‌ای را تحریر نموده‌اند

که اگر شخصی در ابتداء همان موارد را بخواند بعداً این واقعات را مطالعه بکند، یقیناً آثار مثبتش هر چه بیشتر نمایان خواهد گشت.

از شما برادر و خواهری که موفق به مطالعه این اثر ارزشمند می‌شوید، مخلصانه استدعا می‌گردد در صورت احساس نمودن به ارائه نمودن پیشنهادات مناسب در راستای هر چه بهتر بودن این کتاب و سایر تألیفات و ترجمه‌ها، حتماً مترجم محترم و باصطح را در جریان بگذارید تا در آینده اقدامات شایسته‌ای اخذ گردد تا اینکه همچنین آثاری با آرایشاه ادبی و بدیعی در اختیار عموم مشتاقان علم و عمل قرار بگیرد.

مولوی یار محمد امراء

مدرس و راسه دینی اشاعة التوحید شهرستان سراوان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَنُصَلِّي عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ

إِنَّمَا هَذَا مُصَلِّيَاتَا مُسْلِمَتَا

در ارتباط با تبلیغ و ارشاد، رساله‌ها، متعددی از این حقیر تا به حال به چاپ رسیده و در دسترس مردم قرار گرفته است. الحمد لله عموم مردم از آن‌ها بهره‌های فراوانی برده‌اند و برخلاف انتظار بنده، پیام‌های نوشتاری و زبانی در ارتباط با مفید بودن آن‌ها به من رسیده است؛ یقیناً ثمر ثمر واقع شده و آن‌ها را نتیجه سعی و تلاش و دعوت‌های مخلصانه دایم حضرت مولانا الیاس رحمته الله بینندگان از نهضت جماعت تبلیغی که تلاش‌های تبلیغی‌اش در سطح دنیا مشهور و معروف می‌باشد، می‌دانم. به همین خاطر بعد از رحلت ایشان که در حدود چهار سال از آن می‌گذشت، کار نوشتن رساله‌ها و چاپ آن‌ها متوقف گردیده، در حالی که مولانا الیاس رحمته الله در آخرین ایام زندگی خویش به نوشتن دو رساله اصرار و تأکید فراوانی می‌نمود، اولین رساله در مورد تجارت و فضایل آن، چنانچه چکیده‌ای از آن را آماده نموده خدمت ایشان تقدیم نمودم، اما بخاطر شدت بیماری موفق به مطالعه آن نشدند و دیگری در مورد فضایل اتفاق در راه خداوند می‌باشد و برای تألیف آن بیش از حد اصرار ورزیدند تا جایی که یک دفعه مشغول نماز بودند و شخصی دیگر امام بود و تکبیر تحریمه

گفته شده بود که در همین موقع، فرمودند: نگاه کن! نوشتن این رساله را فراموش نکن، با توجه به آن تا به حال نوشتن هیچ رساله‌ای از آن‌ها میسر نگردیده، و پیوسته از ناحیه دوستان به نوشتن آن‌ها اشاره گردیده، اما بنابر سستی و پیش آمدن موانعی موفق به انجام آن نشدم.

بسیار اوقات در مورد آن رساله‌ها، خواسته عموی بزرگوaram به ذهنم آمد، اما باز هم آن را به فراموشی می‌سپردم. عموزادهام مولانا محمد یوسف و از آنجا که «الْوَلَدُ سِرٌّ لِأَبِيهِ» گفته‌اند، واقعاً طبق این ضابطه بر نقش قدم پدر بزرگوارشان در این نهضت و حرکت اسلامی در حرکت و وارث حقیقی پدرشان می‌باشد. در حدود دو سال است که اشتیاق آنان در نشان نمودن این حرکت معنوی را در حجاز مقدس دارند. عموی بزرگوaram نیز اشتیاق فراوانی برای این امر داشتند و بخاطر همین برنامه دو دفعه به حجاز تشریف برد. چنانچه حضرت مولانا سید ابوالحسن ندوی رحمته‌الله در سوانح عمری ایشان مختصراً به آن اشاره فرموده‌اند. باین تردید عرب‌ها همان قوم برگزیده‌ای هستند که طلیعه داران تبلیغ و گسترش دین در گوشه و اطراف عالم بوده‌اند، چنانچه در حال حاضر اگر بر نقش قدم اسلاف و پیش‌مجدد آوارده عرصه تبلیغ دین شوند، بدون تردید اسلام همان گونه خواهد درخشید که در اسلام می‌درخشید. علاوه از آن، سالانه صدها نفر که مشرف به زیارت حرمین می‌گردند، از آنجا که متأسفانه از فضایل و آداب و احکام حج آگاهی ندارند به همین خاطر هنگام برگشتن از آنجا که می‌بایست با دست پر معنویت و عمل برمی‌گشتند، عیناً با دست خالی از آنجا برمی‌گردند.

با در پیش رو بودن این موارد تقریباً از مدت دو سال بود که ایشان خواستار این بودند که در ارتباط با فضایل حج و زیارت حرمین شریفین، احادیث مربوط جمع‌آوری و ترجمه گردیده و تقدیم امت اسلامی گردد، تا عازمین حج به میمنت این احادیث با همان ذوق و شوقی عازم حج گردند که شایسته آنان

باشد و با همان ذوق و شوق از آنجا برگردند، و هنگام قیام در آنجا از عرب‌های آنجا استدعا نمایند که نسبت به وظیفه اصلی دینی خویش انهماک و توجه بیشتری نشان دهند.

با توجه به آنکه از مدت دو سال از بنده تقاضای انجام این کار شده بود متأسفانه در حد وعده، پیشرفت خاصی صورت نگرفت. لیکن هرگاه خداوند بخواهد از کسی کاری را بگیرد یقیناً اسبابش را فراهم خواهد نمود، بعد از درگذشت عموی من، گوارد، هر سال در ماه مبارک رمضان موفق به این می‌شوم که در «نظام الدین» کسی را قیام نمایم. بنابر مصروفیت‌های بیش از حد در ۲۹ شعبان به اینجا می‌آیم و در دوم شوال مجدداً برمی‌گردم. در این سال بنابر برخی مشغولیت‌ها موفق به این نشدم که بعد از عید از آنجا برگردم، بلکه تا مدتی در همان‌جا ماندگار شدم؛ از سوی دیگر در این مدت عاشقان درگاه حضرتش کم‌کم متوجه عزم سفر سوی حج می‌شوند و آنکه این عاشقان در آنجا چه می‌کنند، همین وضعیت، انگیزه خاصی را در من ایجاد می‌نماید.

به همین خاطر در ۳ شوال ۱۳۶۶ ه. ق در روز چهارشنبه کار تألیف این کتاب را آغاز نمودم؛ و این کتاب مشتمل بر ده فصل و یک پایانه می‌باشد.

۱: در ترغیب و تشویق حج.

۲: وعید در مورد ترک حج.

۳: تحمل مشکلات و مصایب در سفر حج.

۴: در بیان حقیقت حج.

۵: در بیان آداب و فضایل حج.

۶: در بیان آداب و فضایل مکه مکرمه.

۷: در بیان عمره.

۸: در بیان زیارت بارگاه ملکوتی رسول الله ﷺ و مسجد نبوی.

۹: در بیان آداب زیارت.

۱۰: در بیان آداب و فضایل مدینه منوره.

در پایانش به طور مفصل به واقعه حج رسول الله ﷺ و همچنین به حج برخی از
جانشینان پیامبر ﷺ اشاره شده است.

به امید مقبولیت این مجموعه که بهانه‌ای باشد برای مغفرت مؤلف و همه آن
کسانی که به نحوی در ترتیب این کتاب نقشی داشته و خواهند داشت.

(شیخ الحدیث مولانا) محمد زکریا کاندھلوی